

Bezoekadres De Blomboogerd 1, 4003 BX Tiel

Postadres Postbus 599, 4000 AN Tiel

T (0344) 64 90 90.

F (0344) 64 90 99

E info@wsrl.nl

I www.waterschaprivierenland.nl

Bank IBAN NL93NWAB0636757269

BIC NWABNL2G

Fractie Natuurterreinen

Datum:
17-04-2025

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:
2025-238370

Behandeld door:
Juul Slood

Onderwerp:

Beantwoording 4.5 vragen van Natuurterreinen over aanpak rivierkreeft en aanleg nvo's

Telefoonnummer / e-mail:

(0344) 649090 / info@wsrl.nl

Beste fractie Natuurterreinen,

Hieronder volgt de beantwoording op de door u gestelde schriftelijke 4.5 vragen over de rivierkreeften en natuurvriendelijke oevers. Onder de door u opgestelde inleiding vindt u de beantwoording:

Diverse soorten van de Amerikaanse rivierkreeft veroorzaken ecologische problemen in de Nederlandse binnenwateren. De uitheemse kreeften hebben op veel locaties een negatief effect op de waterkwaliteit en daarmee op de doelstellingen voor de KRW en Natura 2000, ze verzwakken oevers en leiden waarschijnlijk tot extra baggeraanslag. Waterbeheerders zitten met de handen in het haar want deze beestjes komen op steeds meer plaatsen voor. Er wordt door verschillende organisaties, waaronder waterschappen, en het Kennisplatform Rivierkreeft, naarstig gezocht naar mogelijke oplossingen.

Het wegvangen van de uitheemse kreeften is erg kostbaar en moet om de paar jaar herhaald worden.

Hoogheemraadschap Rijnland startte 2 jaar geleden met een pilot om te kijken of NVO's helpen bij de bestrijding van de rivierkreeft en kwam tot positieve conclusies.

Een van de impulsmaatregelen KRW is een pilot voor de bestrijding van de uitheemse rivierkreeft van 750.000 euro (*NB: de kosten voor het waterschap zijn geraamd op*

€ 250.000,- waarbij we in gesprek zijn met provincie voor aanvullende financiering).

Van de 'Stimuleringsmaatregeling Natuurvriendelijke Oevers 2023-2027' van WSRL is **600.000** euro beschikbaar voor het aanleggen van oevers in KRW-gebied. De aanleg van 32 km NVO zit in deze planperiode.

Conform artikel 4.5 lid 1 van het reglement van orde van het algemeen bestuur 2024, leggen wij de volgende vragen aan u voor.

Vraag 1: Bent u het eens met de navolgende constatering:

Uitheemse rivierkreeften beschadigen waterplanten, verdrijven vissoorten, eten aquatische ongewervelden en de eitjes en jongen van vissen en amfibieën en kunnen drager zijn van de kreeftenpest die dodelijk is voor de inheemse rivierkreeft.

Wij verzoeken u vriendelijk bij verdere correspondentie ons kenmerk te vermelden, zodat wij uw brief sneller kunnen beantwoorden.

Uitheimse rivierkreeften beschadigen door gegraveerde sloot- en kadekanten en vormen daarmee een bedreiging voor een robuust watersysteem en de waterveiligheid.

Uitheimse rivierkreeften vermenigvuldigen zich zeer snel en zijn lastig te vangen of te verdrijven.

Antwoord: Wij zijn het eens met deze constatering. Aanvullend kan nog genoemd worden dat rivierkreeften gangen graven waardoor het water troebel wordt en plantengroei gehinderd wordt.

Vraag 2: Verwacht u dat de kosten van en investeringen in NVO's op termijn opwegen tegen de economische en maatschappelijke schade van de uitheimse rivierkreeft?

Het is zaak de kosten van het herstel van beschadigde oevers en kades, afname van biodiversiteit, kosten voor de landbouw, toename kansen op blauwalg etc te verminderen door de uitheimse kreeft te bestrijden. Heeft het waterschap al enig inzicht wat de bedragen zijn die hiermee gemoeid zijn? OP de plek zelf doet het goed.

Antwoord: We hebben geen analyse beschikbaar of de kosten van aanleg van natuurvriendelijke oevers opwegen tegen schade van de rivierkreeften. Wel is bekend dat natuurvriendelijke oevers bijdragen aan het beperken van de schade van de uitheimse rivierkreeft. In gebieden waar de kreeftendruk hoog is kan het ook nodig zijn om ook rivierkreeften weg te vangen naast het aanleggen van natuurvriendelijke oevers.

Het waterschap heeft een globale inschatting gemaakt van de totale kosten van de kreeftenproblematiek in Rivierenland. Als we overal rivierkreeften willen wegvangen conform de aanpak van Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard dan kost dit 33 miljoen euro per jaar; gedurende een periode van 5 jaar. Daarna wordt de jaarlijks inspanning lager (beheersmatig).

Op dit moment hebben we nog niet in beeld waar we effectief én haalbaar/betaalbaar kreeften kunnen bestrijden. Het ziet er naar uit dat een dergelijk afwegingskader (kreeftenladder) nog dit jaar ontwikkeld gaat worden. Met dit instrument kunnen we vervolgens in beeld brengen wanneer bestrijding zinvol is en welke personele inzet en benodigde financiën hiervoor nodig zijn.

Vraag 3: Kunt u zich vinden in de conclusies van o.a. HRS Rijnland t.w.:

De aanleg van graafvrije of -onvriendelijke oevers maken het de rivierkreeften minder makkelijk om gaten te graven. In NVO's leven meer natuurlijke vijanden waardoor de rivierkreeft niet meer het rijk alleen heeft. De eerste conclusies laten een aanzienlijke afname rivierkreeften per vierkante meter zien.

Antwoord: Ja, we onderschrijven deze conclusies. Ook andere waterschappen hebben deze ervaringen.

Vraag 4: Bent u het eens met de volgende constatering:

Minder uitheimse rivierkreeften heeft een positief effect op de waterkwaliteit omdat het gegraveerde zorgt voor troebel modderig water. De fruittelers in ons gebied hebben hun zorgen geuit over het modderige spoeiwater dat vlekken achter laat op het fruit. Het succesvol bestrijden van de rivierkreeft kan dus ook een positieve bijdrage leveren aan het verbeteren van de waterkwaliteit en de biodiversiteit wat op dan weer bijdraagt aan de KRW-doelen.

Antwoord: Wij zijn het eens met deze constatering.

Vraag 5: Constatering: de aanleg van NVO's in de 'KRW-gebieden' verloopt moeizaam. Een

mogelijke reden hiervoor is de behoefte van de landeigenaar (veelal een agrariër) aan garanties over toekomstig grondgebruik, mn de natuurbestemming in de toekomst.

Kan het waterschap zich van haar kant uitspreken over dit grondgebruik naar de toekomst toe en zo deze zorgen verminderen cq wegnemen? Zou de inzet van meer financiële middelen door al toegekende bedragen te combineren (zie boven) voor een nieuwe impuls kunnen zorgen? Zou het (opnieuw) onder de aandacht van de mogelijke voordelen van NVO's bij de bestrijding van de Amerikaanse rivierkreeft voor een nieuwe impuls kunnen zorgen?

Antwoord: Provincies zijn verantwoordelijk voor het toekennen van de functies natuur, en gemeenten kunnen een decentraal regels vastleggen voor natuur in een omgevingsplan. Dit kan belemmeringen geven voor een agrarische bedrijfsvoering. Het kan helpen voor landeigenaren als provincies en gemeenten zich uitspreken dat er geen extra belemmerende regels worden opgelegd indien een landeigenaar op eigen grond een natuurvriendelijke oever aanlegt.

De Natuurbeschermingswet blijft echter gelden en daar is iedereen aan gehouden. De aanleg van een natuurvriendelijke oever heeft primair tot doel om ruimte te bieden aan ecologie. Daarbij kunnen ook soorten met een beschermde status een plek vinden. Vanuit de Natuurbeschermingswet kunnen er dan speciale eisen gelden voor het beheer, die in acht moeten worden genomen.

Het is bekend dat agrariërs zich zorgen maken om het verlies van grond vanwege de ondergraving door rivierkreeften. Het beter onder de aandacht brengen dat een natuurvriendelijke oever schade door rivierkreeften voorkomt kan een nieuwe impuls geven bij grondeigenaren om nvo's aan te leggen op eigen grond. Financiële stimulering door het waterschap kan dan net het zetje zijn waardoor dit voor een initiatiefnemer interessant wordt.

Vraag 6: Ziet u, net als wij, koppelkansen als het bestrijden van de Amerikaanse rivierkreeft, het behalen van de KRW doelen en het aanleggen van NVO's hand in hand gaan? Zo ja, ziet u mogelijkheden om de al toegekende gelden gezamenlijk in te zetten en zo een integrale aanpak op korte termijn mogelijk te maken?

Antwoord: Ja, er zijn koppelkansen. Het vergroten van de natuurlijke weerbaarheid door aanleg van nvo's in combinatie met het wegvangen van rivierkreeften kan het verschil maken om KRW-doelen te realiseren.

De aanleg van een groot deel van de natuurvriendelijke oevers is nu al ingepland. Deze nvo's zullen het leefgebied voor de kreeften minder aantrekkelijk maken. Op deze wijze is er al een koppeling tussen nvo's en KRW-doelen en afname rivierkreeften. Daar waar zinvol, zou het wegvangen van rivierkreeften nog een zinvolle extra koppelkans kunnen zijn.

Er doet zich een meekoppelkans voor in de Vijfheerenlanden waar de overlast van Rode Amerikaanse rivierkreeften de laatste jaren toeneemt. In sloten die ecologisch beheerd worden door het agrarische collectief wordt de ecologie aangetast en wordt er overlast ervaren. Momenteel wordt er gewerkt aan een projectvoorstel om samen met de provincies Utrecht en Zuid-Holland en andere partijen te werken een verbetering van de systeemweerbaarheid waarbij mogelijk op grond van aangelanden inrichtingsmaatregelen getroffen kunnen worden. In dit project kunnen wij participeren.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
het college van dijkgraaf en heemraden
van Waterschap Rivierenland,
de secretaris-directeur, de dijkgraaf,

ir. Z.C. Vonk

Drs. T.J.A.M. Cuppen MBA

Paraaf:

Bijlagen: geen

Afschrift: Archief (inclusief bijlagen)